

Uitvoering pilots Groene LAB gestart

In twaalf pilots zullen deelnemende aoc's tot de zomervakantie ervaring opdoen met competentiegericht leren. Voor het project 'Het Groene LAB' hebben tien aoc's voorbereidend werk verricht voor die pilots. Dinsdag 11 januari wisselden de aoc-medewerkers ervaringen uit om met die uitvoering te starten.

"De eisen die we aan praktijkopleiders stellen, zullen veel hoger zijn", zeggen Rob Bosch (links) en Tollie Middel (AOC Terra)

FOTO: JAN NIJMAN

“Het is een hele omschakeling”, erkent Klaas Jellema, projectleider van het project 'Het Groene LAB' tijdens zijn inleiding op 11 januari, de startdag voor uitvoering van pilots in dit project. Een veertigtal medewerkers van de tien aoc's die aan dit project deelnemen, zijn die dag naar het Aequor-gebouw in Ede gekomen er om er ervaringen uit te wisselen en zich voor te bereiden op de uitvoering van de pilots. Jellema maakt in zijn inleiding duidelijk dat het een andere manier is van onderwijs verzorgen. De toetsing is individueel gericht en de praktijk staat centraal. De omschakeling zal daarom niet makkelijk zijn, denkt Jellema.

Hulpmiddelen

Alle deelnemende aoc's hebben tot de kerstvakantie gewerkt aan de voorbe- →

Pilots Groene LAB

AOC	Kwalificatieprofiel	Pilot
Vitaal Platteland AOC Limburg	Kwalificatieprofiel: 'Medewerker natuur- en leefomgeving', Uitstroomdifferentiatie: 'Medewerker Hoveniersbedrijf/groenvoorziening'	1e leerjaar van de 2-jarige opleiding PvB: onderhouden
Groene Welle	Kwalificatieprofiel: 'Kaderfunctionaris natuur- en leefomgeving' Uitstroomdifferentiatie: 'Opzichter/ uitvoerder groene ruimte'	1e leerjaar PvB: afsluiting 1e leerjaar
AOC Terra	Kwalificatieprofiel: 'Assistent bedrijfsleider plantenteeltbedrijf' Uitstroomdifferentiatie: 'Bedrijfsleider open teelt'	4e leerjaar PvB: managen teelt
AOC Oost 1	Kwalificatieprofiel: 'Dierenhouder' Uitstroomdifferentiatie: 'Melkveehouder'	4e leerjaar PvB: Competent ondernemen (alg. management, bruikbaar voor meerdere richtingen, wordt uitgebreid naar groene ruimte)
AOC Oost 2	Kwalificatieprofiel: 'Milieu Uitstroomdifferentiatie: Milieuhandhaver'	3e leerjaar 4- jarige opleiding PvB: Integrale milieuhandhaving buitengebied
AOC Oost 3	Kwalificatieprofiel: 'Medewerker gemechaniseerd loonbedrijf'	1e en 2e leerjaar PvB: telen van een gewas.
Duurteelt Holland Accent (de Lier) +Edudelta (de Gaarde)	Kwalificatieprofiel: 'Medewerker bedekte teelt' Uitstroomdifferentiatie: 'Vakbekwaam medewerker bedekte teelt'. Diff. Plantenteelt/ groententeelt	1e leerjaar 3-jarige opleiding PvB: Voorbereiden bedekte teelt (kerntaak 1)
Wellantcollege	Kwalificatieprofiel: 'Medewerker bedekte teelt' Uitstroomdifferentiatie: 'Vakbekwaam medewerker bedekte teelt', diff. bloementeelt	2e leerjaar 3-jarige opleiding PvB: verzorging of oogst (kerntaak 2 of 3)
Edudelta Groen college Goes	Kwalificatieprofiel: 'Medewerker open teelt' Uitstroomdifferentiatie: 'Basisedewerker open teelt'	1e leerjaar 2-jarige opleiding PvB: Onderhouden gebouwen en terreinen
Voedselkwaliteit Friesland	Kwalificatieprofiel: 'Teamleider/ specialist in de voedings- en genotsmiddelenindustrie' Uitstroomdifferentiatie: 'Specialist product- en procesoperator'	3e leerjaar 4-jarige opleiding PvB: product en procesoperator
Clusius	Kwalificatieprofiel: 'Operator in de voedings- en genotsmiddelenindustrie' Uitstroomdifferentiatie: 'Product en procesoperator in de voedings- en genotsmiddelenindustrie'	1e leerjaar 2- jarige opleiding PvB: reinigen en desinfecteren
Groenhorst	Kwalificatieprofiel: 'Medewerker in de voedings- en genotsmiddelen industrie' Uitstroomdifferentiatie: 'Medewerker productieproces in de voedings- en genotmiddelenindustrie'	1e leerjaar 1-jarige opleiding PvB: Product bereiden

FOTO: JAN NIJMAN

reiding. Ze hebben voor hun pilots proeven van bekwaamheid (pvb) ontwikkeld en bedacht welke leeractiviteiten daarvoor nodig zijn. Die pilots sluiten aan bij beleidslijnen van het ministerie en gaan over 'vitaal platteland', 'duurteelt' of 'voedselkwaliteit' (zie kadertekst op deze pagina). Vandaag tonen enkele aoc's hoe hun digitale leermiddelen eruit zien, hoe de centrale opdracht eruit ziet en hoe ze aan de slag denken te gaan. Daarnaast hopen de deelnemers tips op te doen voor bijvoorbeeld coaching of hoe je voor de beoordeling een goed interview houdt.

Het idee is dat in het competentiegericht leren een pvb de leerlingen aanzet tot het leren. Een pvb kun je omschrijven als een afsluitende toets in een realistische praktijksituatie waarmee je vaststelt of een deelnemer zijn competenties voldoende beheerst en weet toe te passen. De beschreven situatie in die pvb staat centraal in het onderwijsproces. Voor de leerlingen is die pvb vertaald in een hoofdopdracht. Onder begeleiding van een docent of coach zullen de leerlingen zelf leeractiviteiten moeten ontplooiën. Een goede begeleiding is daarvoor nodig en de leerlingen moeten beschikken over de juiste bronnen en hulpmiddelen. Voor alle pilots hebben scholen in Livelink de pvb's, opdrachten, hulpmiddelen en bronnen klaargezet in de zoge-

Hoofdpdracht Teelttechnische analyse maken

Je hoofdpdracht is een teelt-technisch-advies voor de komende 5-10 jaar uitbrengen over het bedrijf van je praktijkopleider. Daartoe ga je, gedurende één schooljaar, een akkerbouwbedrijf analyseren op (teelt-)technisch gebied. Je zoekt naar de sterke en zwakke punten in de bedrijfsvoering. In deze analyse moeten alle relevante criteria aan bod komen die het succes van een plantenteelt bedrijf beïnvloeden (denk bijvoorbeeld aan bouwplan en rassenkeuze, aanwezige bodemgebonden ziekten en plagen, afzet etc.). Je moet daarbij kunnen adviseren hoe de zwakke punten eventueel verbeterd kunnen worden en hoe de sterke punten in de toekomst gewaarborgd kunnen blijven. Dit alles met in achtneming van milieu, wet en regelgeving en de te verwachte toekomstige ontwikkelingen op het gebied van de open teelten (denk aan gevolgen EU-beleid, certificering, kennis van ketensystemen, landschapsbeheer, duurzaam ondernemen, gevolgen van de wereldhandels-conferenties etc.). Daarbij is het gebruik van de managementmodulen van een managementprogramma (bijvoorbeeld Comwaes, Teelt Plus) sterk aan te bevelen

Je verantwoordt de analyse en de geadviseerde keuzes in een eindrapport. Dit doe je eventueel met hulp van externe deskundigen (bijvoorbeeld andere docenten, een econoom, DLV, Accountants Unie). In een eindgesprek bespreek je het eindrapport en de manier waarop dit tot stand is gekomen met de begeleidende docent. Wanneer het hele proces en het eindgesprek goed zijn verlopen, mag je op voor de eindbeoordeling: de proeve van bekwaamheid

Uit: Proeve van Bekwaamheid AOC Terra

▲ *Leerlingen hebben recht op een serieus interview, vinden de medewerkers van AOC Friesland. Ze oefenen in een rollenspel hoe je leerlingen moet bevragen*

naamde *backoffice* die door alle deelnemende aoc's gebruikt kan worden. Die *backoffice* wordt in dit project door de projectleiding centraal onderhouden. Het Ontwikkelcentrum is daarbij betrokken om bijvoorbeeld gebruiksrechten te regelen of om de juiste labels aan de leerobjecten te hangen.

Vergoeding

Tijdens de middagpauze laat deelprojectleider Koos van Splunter zien hoe die *backoffice* eruit ziet. Naast de proeve van bekwaamheid en de centrale opdracht voor 'Assistent bedrijfsleider plantenteeltbedrijf' - de pilot van Terra - staan er bronnen als wordbestanden, internetadressen of hoofdstukken uit uitgaven van het Ontwikkelcentrum over bijvoorbeeld hoe je een rondleiding organiseert of hoe je een SWOT-analyse uitvoert. AOC Terra is inmiddels al gestart met haar pilot. 20 Leerlingen van het mbo in Groningen en 4 van het mbo in Emmen moeten een teelttechnisch bedrijfsadvies uitbrengen voor een akkerbouwer (zie kadertekst op deze pagina). Er komt veel bij kijken, vindt Rob Bosch van AOC Terra. Leerlingen moeten bijvoorbeeld leren werken met Livelink, ze moeten een portfolio opstellen en ze moeten in het vierde leerjaar op een andere manier leren

werken. Samen met Tollie Middel en Lorette Verment vertelt hij later die middag hoe ze het aanpakken. Een van hun zorgen is hoe ze alle leerlingen meekrijgen in die vernieuwing, en hoe ze ouders en praktijkopleiders goed kunnen informeren over de veranderingen. De eisen die ze aan de praktijkopleiders stellen, zijn veel hoger dan wat ze gewend waren. "Misschien moeten we ze daarvoor wel een vergoeding geven", oppert Bosch. Middel vindt dat je er als team ook hard aan moet trekken om draagvlak bij collega-docenten te krijgen. Ze hopen een week later praktijkopleiders, ouders en collega's te informeren over het project tijdens een startavond met als thema 'succesvol ondernemen in de akkerbouw.'

Acties

Voor het project van AOC Terra bestaat de pvb uit een mondelinge en schriftelijke presentatie van het advies aan een akkerbouwer. De door de aoc's uitgewerkte pvb's zijn nogal verschillend. Soms zijn ze heel praktisch zoals bij AOC Limburg waar leerlingen een tuin of ander groenobject moeten onderhouden. Bij het project van AOC Friesland waar leerlingen een koelversmaaltijd moeten produceren, bestaat de pvb uit een gesprek met de begelei-

ders. De leerlingen moeten dan aangeven wat er goed en minder goed ging. Ze moeten vertellen wat ze een volgende keer anders zouden doen, hoe ze zaken hebben aangepakt en waarom.

Tijdens een rollenspel in de workshop over beoordeling oefenen Fons Michielsen en Piet Bonte van AOC Friesland als interviewer hoe het gesprek zou kunnen verlopen. Guus Bogaard zit in de rol van de geïnterviewde. Bogaard vertelt dat hij voor de schoolonderneming Indische maaltijden heeft bereid en verkocht. De interviewers stellen vragen over het proces: Heb je marktonderzoek gedaan? Hoe zit het met de kwaliteitseisen? Welke keuzes heb je gemaakt? Hoe verliep het samenwerkingsproces? Natuurlijk is het een spel, er wordt veel gelachen, maar ze ontdekken ook dat zo'n interview een goede voorbe- →

reiding vraagt. Je moet als interviewers de taken verdelen, je moet een tijdplanning maken. Een goed interview kost al gauw een uur, is hun inschatting.

Dit rollenspel gaat om een niveau-4 leerling. Zo'n gesprek zal heel anders verlopen dan voor een niveau-2 leerling. Het kan zijn dat een leerling die een tuin moeten onderhouden, de pvb goed uitvoert, maar in het interview niet goed kan uitleggen waarom hij dit zo doet. Wat laat je dan in de beoordeling meewegen? Een groep denkt dat voor de lage niveaus een praktische uitvoering doorslaggevend moet zijn.

Dat de pvb's verschillend zijn en niet eenduidig, is ook een van de conclusies van de commissie Quality Review die de pvb's heeft beoordeeld. Jellema belooft dat de projectleiding dat ver-

der zal uitwerken. Een ander probleem is dat aoc's in verschillende fasen van ontwikkeling zijn. De leerlingen bij AOC Terra bijvoorbeeld hebben nog geen portfolio opgebouwd, bij AOC Oost wel. Daarom wil de projectleiding ook acties ondernemen. Zo willen ze een link leggen met het portfolio-project van Groenhorst College en Holland Accent. Maar Jellema vreest dat het hen door tijdsdruk niet altijd zal lukken alle beschikbare middelen op de werkvloer voor de start van de pilots paraat te krijgen.

Om de uitvoering van de pilots makkelijker te maken, krijgen de aoc's ondersteuning van de pedagogische studiecentra bij bijvoorbeeld coaching van leerlingen, implementatie op de scholen of inschakelen van het management of de praktijkopleiders. Aan het einde van de dag groeit het

lijstje met actiepunten bij de ondersteuners, de projectleiding en de aoc-medewerkers. Omdat de implementatie een verantwoordelijkheid van de aoc's zelf is, verwacht Jellema dat er nog veel gevraagd zal worden van het management van de aoc's om deze koerswijziging te ondersteunen. De uitvoering en implementatie betekenen inderdaad een behoorlijke omschakeling.

Jan Nijman

Meer weten over de backoffice? Klik in Livelink op 'Producten van innovaties' (kolom 'leren') en vervolgens op '02 Het groene lab contentcatalogus'.